

การศึกษาคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่เชิงอรรถศาสตร์ปริชาน¹ A Cognitive-Semantic Study of Russian Verbs Indicating Motion

ศรียรา ภาสขุติ²

Srivara Pasukdee

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการจำแนกประเภทคำกริยาในภาษารัสเซียตามความหมายที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนที่ และศึกษาความหมายต้นแบบและรูปภาษาที่ใช้ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์มาจากคลังข้อมูลภาษารัสเซียแห่งชาติตามทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการจำแนกประเภท ทฤษฎีต้นแบบ ปรากฏการณ์พหุนัยและการเคลื่อนที่ในการวิเคราะห์มโนทัศน์ของความหมายและอธิบายเหตุการณ์เคลื่อนที่ ผลการศึกษาพบว่า มีคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่จำนวน 92 คำ (คู่คำกริยา) ซึ่งแสดงมโนทัศน์การเคลื่อนที่ต่าง ๆ จำแนกเป็น 10 มโนทัศน์ ได้แก่ 1) การเคลื่อนที่เชิงทิศทาง 2) การเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง 3) การเคลื่อนย้ายสรรพสิ่ง 4) การเคลื่อนไหวร่างกาย 5) การเข้าร่วม 6) การอพยพ 7) การปล่อย 8) การเคลื่อนลงน้ำ 9) การรับรู้ 10) การติดต่อ จากผลการวิจัยยังพบว่า คำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่พบมากที่สุดในกลุ่มมโนทัศน์การเคลื่อนย้ายสรรพสิ่ง ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาความหมายของคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ในการเรียนการสอนภาษารัสเซียในฐานะภาษาต่างประเทศ สามารถนำงานวิจัยไปประยุกต์กับการเรียนการสอนคำกริยาในภาษารัสเซียตามแนวอรรถศาสตร์ปริชาน เพื่อให้ผู้เรียนชาวไทยเข้าใจมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่มีต่อความหมายของคำกริยาบ่งชี้การเคลื่อนที่

คำสำคัญ: อรรถศาสตร์ปริชาน คำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ ภาษารัสเซีย ภาษารัสเซียในฐานะภาษาต่างประเทศ

¹ บทความวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่เชิงอรรถศาสตร์ปริชาน” ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย (ประเภทคณะ) จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประจำปีงบประมาณ 2563

This article is part of a research project titled “A Cognitive-Semantic Study of Russian Verbs Indicating Motion”, funded as Faculty Grant by Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, Fiscal year 2020.

² อาจารย์ สาขาวิชาภาษารัสเซีย ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecturer, Russian Section, Department of Western Languages, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, e-mail: srivara_p@ru.ac.th

Abstract

This research aims to study the categorization of Russian verbs according to the meaning related to motion, to study the prototype and the linguistic expression and to analyze the semantic system in Russian verbs indicating motion. The data used in this study were taken from the Russian National Corpus, based on the cognitive semantic approach, in which the author used the theories of categorization, prototype, polysemy and motion to analyze the concepts of the senses and investigate the motion events. The study found that 92 verbs (perfective and imperfective verbs) could be identified in the Russian verbs indicating motion and the concepts of the verbs could be categorized as: 1) Directional motion 2) Accelerated motion 3) Moving motion 4) Body movement 5) Participation 6) Evacuation 7) Letting 8) Moving to water 9) Perception 10) Communication. In addition, the findings also found that Russian verbs indicating Motion are mostly in the concept of Moving motion. The findings support the relevance of the study of meaning of Russian verbs indicating motion in the teaching of Russian as a foreign language. The research results can be applied to teach Russian verbs based on the cognitive semantic approach for Thai learners in order to understand the concepts of the senses of verbs indicating motion.

Keywords: Cognitive Semantics, verbs indicating motion, Russian language, Russian as a foreign language

1. บทนำ

คำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่เป็นคำกริยาที่แสดงความหมายของการกระทำเคลื่อนที่ การเคลื่อนย้ายหรืออาการเคลื่อนไหวในเหตุการณ์ เป็นคำกริยาที่มีลักษณะโครงสร้างประโยคการใช้คล้ายกับคำกริยาเคลื่อนที่ในภาษารัสเซีย (глаголы движения) แต่ไม่จัดอยู่ในกลุ่มคำกริยาเคลื่อนที่ ซึ่งเป็นกลุ่มคำกริยาพิเศษในภาษารัสเซีย มีความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์ต่างจากคำกริยาอื่น ในบทความวิจัยชิ้นนี้พบคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ดังกล่าวมานี้ เช่น คำกริยา спешить – поспешить ‘รีบเร่ง รีบไป’ отправляться – отправиться ‘ไป ออกไป ออกเดินทาง’ садиться-сесть ‘นั่งลง’ брать – взять ‘หยิบ ฉวยด้วยมือ’ ‘นำติดตัวไป’ класть – положить ‘วางลง’ наливать-налить ‘เท ริน’ อาทิตัวอย่างรูปภาษาต่อไปนี้

А сразу по приезде в Россию саудовский министр поспешил на переговоры с Александром Новаком. (Russian National Corpus, 2019: online)

“และในทันทีที่เดินทางมาเยือนประเทศรัสเซีย รัฐมนตรีของซาอุดีอาระเบียได้รีบเข้าหารือเจรจากับนายอเล็กซานเดอร์ โนวัค”

Налить в небольшую кастрюльку компот. (Russian National Corpus, 2004: online)

“ให้เทกัมโปท (น้ำต้มผลไม้หรือน้ำผลไม้แห้งต้ม) ใส่ลงหม้อต้มไปไม่ใหญ่”

ในตัวอย่างปรากฏคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามักเป็นปัญหากับผู้เรียนภาษารัสเซียในฐานะภาษาต่างประเทศ อาจเข้าใจว่าคำกริยาที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่นั้นมีเฉพาะคำกริยาที่จัดอยู่ในกลุ่ม «глаголы движения» ผู้วิจัยเล็งเห็นปัญหานี้ จึงนำทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชานมาช่วยอธิบายภาษาด้านความหมายกับความคิด ซึ่งแนวคิดปริชานศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดและกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ สามารถนำไปศึกษาประยุกต์ใช้กับศาสตร์อื่นได้ กระบวนการคิด (когниция) เป็นกลไกของการรับรู้ การเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ภายนอกซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจในการถ่ายทอดข้อมูล (Кубрякова, 1994, p. 35; 1997, pp. 81–84) ดังนั้นความเข้าใจต่อมโนทัศน์ที่ถ่ายทอดผ่านการใช้ภาษาจะช่วยลดการเรียนรู้ด้วยวิธีท่องจำไวยากรณ์เพียงอย่างเดียวและเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษารัสเซียให้ดียิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นศึกษาการจำแนกประเภทของคำกริยาในภาษารัสเซียตามความหมายที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนที่ วิเคราะห์ความหมายต้นแบบและรูปภาษาที่ใช้กับคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ ตลอดจนวิเคราะห์ระบบความหมายของ

คำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ ในการศึกษานี้ได้เลือกเก็บข้อมูลตัวอย่างทางภาษาที่ใช้ในการวิเคราะห์จากคลังข้อมูลภาษารัสเซียแห่งชาติ (Национальный корпус русского языка) มาอธิบายความหมายของรูปภาษาที่ปรากฏคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่

2. กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยปริทัศน์วรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดสำคัญและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ปริชานและอรรถศาสตร์ปริชาน ดังนี้

2.1 การจำแนกประเภท ทฤษฎีดั้งแบบและปรากฏการณ์พหุนัย

ทฤษฎีดั้งแบบ (prototype theory) เป็นส่วนหนึ่งของการจำแนกประเภท ดั้งแบบเป็นสิ่งที่กำหนดความหมายแก่นและมืบทบาทในการถ่ายทอดมโนทัศน์ของมนุษย์และเป็นเครื่องมือในการประมวลผลความคิดอย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้มนุษย์เกิดความเข้าใจต่อสรรพสิ่งต่าง ๆ (Rosch, 1975 อ้างใน Кошелев, 2017, pp. 53-56) มนุษย์จัดกลุ่มของสรรพสิ่งต่าง ๆ ได้โดยใช้ประสบการณ์และระบบปริชาน ดังที่ Lakoff (1987) อธิบายว่า

«Что касается повседневной, «бытовой» категоризации, здесь их симпатии находятся на стороне прототипической теории - в силу её стремления к психологической адекватности. Впрочем, и в повседневной жизни классические категории вполне уместны, когда речь идет о хорошо известных конкретных объектах (типа стол, перчатки, роза); сложности возникают при попытках их применения к таким сферам жизни, как дружба, любовь, чувства, политика и др.» (Lakoff, 1987, pp. 160, 175 อ้างใน Скребцова, 2018, p. 103)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น มนุษย์เราสามารถนำการจำแนกประเภทมาใช้ในการจัดกลุ่มสรรพสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ทั่วไป ซึ่งมักใช้กับสรรพสิ่งที่มีความหมายเป็นรูปธรรม ทว่าหากนำมาจำแนกประเภทสรรพสิ่งอื่นที่มีความหมายเป็นนามธรรม อาทิ มิตรภาพ ความรัก ความรู้สึก จะจัดกลุ่มได้ซับซ้อนและยากยิ่งกว่า

อย่างไรก็ตาม การจำแนกประเภทเป็นการจัดประเภทสรรพสิ่งออกเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ตามคุณสมบัติและความหมาย ซึ่งในกลุ่มหนึ่งจะมีตัวอย่างที่ดีที่สุดเป็นตัวแทนกลุ่ม ตามทฤษฎีของ Lakoff (1999 อ้างใน Evans and Green, 2006) เสนอว่า การจัดเป็นสมาชิกในกลุ่มได้นั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติพื้นฐาน กลุ่มจะถูกกำหนดโดยแก่นของกลุ่มซึ่งคือ “ต้นแบบ” และคุณสมบัติที่สมาชิกในกลุ่มมีอยู่ นอกจากนี้ ความหมายต้นแบบที่ปรากฏเป็นศูนย์กลางของกลุ่มนั้นสามารถขยายความหมายออกเป็นความหมายอื่น ๆ หรือที่เรียกว่าปรากฏการณ์พหุนัย ดังเช่นในงานวิจัยของ

Lakoff (1987, pp. 416-461 อ้างใน Скребцова, 2018, pp. 248-250) พบว่า ความหมายที่ใช้คำว่า “Over” กว่า 100 ความหมาย สามารถอธิบายระบบความหมายที่เกิดขึ้นเป็นโครงสร้างเครือข่ายทางความหมาย «Сетевая модель для слова» ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเคลื่อนที่ของ “Over” มีองค์ประกอบของความหมายที่แสดงความสัมพันธ์กันระหว่างสิ่งเคลื่อนที่ (траектор) กับที่หมาย (ориентир) และมีลักษณะการเคลื่อนที่ในทิศทางแนวดิ่งและแสดงการสัมผัสกับบริเวณที่หมาย ดังนั้นในบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีต้นแบบ การจำแนกประเภทและปรากฏการณ์พหุนัยมาใช้ในการจัดกลุ่มความหมายและวิเคราะห์ความหมายต้นแบบของกลุ่ม ตลอดจนวิเคราะห์ระบบความหมายของคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่

2.2 การเคลื่อนที่

คำกริยาที่แสดงลักษณะการย้ายตำแหน่งจากสถานที่หนึ่ง ในเวลาใดเวลาหนึ่ง ไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ในอีกช่วงเวลาที่แตกต่างกัน (Miller & Johnson-Laird, 1976, p. 528) ต่อมาทฤษฎีของ Langacker (1987, 1991) เสนอว่า ในเหตุการณ์เคลื่อนที่ประกอบด้วยสรรพสิ่งหลัก (figure) และสรรพสิ่งอ้างอิง (ground) ซึ่งคุณสมบัติทางความหมายของคำกริยาเคลื่อนที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสรรพสิ่งเคลื่อนที่ (trajector) และจุดอ้างอิงหรือตำแหน่งในการเคลื่อนที่ (landmark) นอกจากนี้การเคลื่อนที่เป็นลำดับขั้นตอนหนึ่งของการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพสรรพสิ่งเคลื่อนที่ไปยังพื้นที่ในช่วงเวลาที่ต่างกัน ซึ่งองค์ประกอบของการเคลื่อนที่ประกอบด้วยสรรพสิ่งเคลื่อนที่ เวลา ลำดับขั้นตอน ตำแหน่งพื้นที่ และการรับรู้ ส่วนลักษณะการเคลื่อนที่เป็นลักษณะเฉพาะแต่ละเหตุการณ์แตกต่างกันไป

ทั้งนี้ การเคลื่อนที่แบบย้ายตำแหน่งเป็นการเคลื่อนที่ที่พบบ่อยที่สุดจากประสบการณ์มนุษย์และการรับรู้โลกของมนุษย์ ซึ่งนอกจากการเคลื่อนที่เป็นวงความหมายพื้นฐานในระบบปริخانแล้ว ยังนำมาเทียบกับวงความหมายของสิ่งที่เป็นนามธรรมด้วย (Lakoff & Johnson, 1980, 1999; Langacker, 1999; Talmy, 2000a, 2000b) Talmy (Талми, 1983; อ้างใน Т.Г. Скребцова, 2018, p. 235) ได้เสนอว่า ตามแนวคิดของ Langacker ได้นิยามไว้ถึงความเข้าใจระหว่าง Figure (Фигура) และ Ground (Фон) ซึ่งมีคำจำกัดความ ดังนี้

«Фигура – это движущийся или потенциально движимый предмет, местонахождение, путь, ориентация или направление которого неизвестно и нуждается в определении. Фон – это неподвижный предмет, выполняющий функцию точки отсчета при определении местонахождения, пути, ориентации или направления Фигуры.»

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น Figure ใช้เรียกแทนสรรพสิ่งเคลื่อนที่หรือถูกกระทำให้เคลื่อนที่ ในขณะที่ Ground แทนจุดอ้างอิงของสรรพสิ่งเคลื่อนที่ (референциальный объект) ซึ่ง Talmy ได้เสริมแนวคิดเรื่องนี้ว่า Figure เปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของฉากที่ปรากฏในเหตุการณ์เคลื่อนที่ (Talmy, 1983, pp. 232-233; อ้างถึงใน Т.Г. Скребцова, 2018, p. 235) ทั้งนี้ในเหตุการณ์เคลื่อนที่จะมีองค์ประกอบภายในการเคลื่อนที่ ดังนี้ 1) สิ่งเคลื่อนที่ (Figure) กล่าวถึงสรรพสิ่งเคลื่อนที่จริงทางกายภาพ 2) พื้นที่ยอ้างอิง (Ground) กล่าวถึงพื้นที่ที่ใช้อ้างอิงว่าสิ่งเคลื่อนที่ซึ่งสัมพันธ์กับพื้นที่ 3) การเคลื่อนที่ (Motion) กล่าวถึงลักษณะการเคลื่อนที่ ได้แก่ สิ่งเคลื่อนที่ย้ายที่กับสิ่งเคลื่อนที่อยู่กับที่ 4) เส้นทางเคลื่อนที่ (Path) กล่าวถึงเส้นทางอ้างอิงของสิ่งเคลื่อนที่กับพื้นที่อ้างอิง

สรุปจากแนวคิดการเคลื่อนที่ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การเคลื่อนที่เป็นเหตุการณ์ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานคือ สิ่งเคลื่อนที่ พื้นที่ยอ้างอิง และเส้นทางเคลื่อนที่ การเคลื่อนที่ของสรรพสิ่งรอบตัวมีลักษณะทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม การเคลื่อนที่ของสิ่งที่เป็นนามธรรมสร้างจากการเคลื่อนที่จริงอันเป็น “ต้นแบบ” โดยการเทียบแบบความคิดจากคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยทางด้านภาษารัสเซียที่ผ่านมา พบการศึกษาทางแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานค่อนข้างน้อยและยังถือเป็นเรื่องใหม่ในวงการภาษาศาสตร์ งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาความหมายของคำ ซึ่งเป็นการประยุกต์เข้ากับแนวคิดไวยากรณ์โครงสร้างและทฤษฎีแบบดั้งเดิม อีกทั้งมีการศึกษาวิจัยทางด้านภาษารัสเซียในประเทศไทยค่อนข้างน้อยและที่ผ่านมายังไม่พบการศึกษาเรื่องคำกริยาบ่งชี้การเคลื่อนที่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลคำกริยาในภาษารัสเซียที่มีความหมายบ่งชี้การเคลื่อนที่จากพจนานุกรมฉบับภาษารัสเซีย จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ 1) Толковый словарь русского языка (под ред. Ожегов и Шведова, 2010) 2) Словарь-справочник синтаксический сочетаемости глаголов (Лебедева, 2006) 3) Толковый словарь русского языка (под ред. Ожегов и Шведова, 1999) 4) Толковый словарь русских глаголов (под ред. Бабенко, 1999) โดยคัดเลือกเฉพาะคำกริยาที่ไม่ใช่คำกริยาในกลุ่ม «глаголы движения» ในภาษารัสเซีย

สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่างข้อมูลรูปภาษา ผู้วิจัยเลือกเก็บเฉพาะรูปภาษาที่ปรากฏคำกริยาจากการคัดเลือกดังกล่าวข้างต้น ร่วมกับส่วนขยายบอกสถานที่ (обстоятельство места) แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ (направление движения) ในความหมายที่ใช้กับคำถาม «куда?» หรือส่วนขยายบอกการวัดปริมาณและระดับ (обстоятельство меры и степени) ในความหมายที่ใช้กับคำถาม «как?» «насколько?» จากคลังข้อมูลภาษารัสเซียแห่งชาติในช่วงปี ค.ศ. 2016-2020 มาวิเคราะห์ เมื่อได้ข้อมูลตัวอย่างครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจึงนำคำกริยาและข้อมูลรูปภาษาที่ได้มาจำแนกประเภทออกเป็นกลุ่มมโนทัศน์ต่าง ๆ ตามลักษณะความหมาย ความหมายต้นแบบ คุณสมบัติของการเคลื่อนที่และการใช้ภาษา พร้อมทั้งอธิบายความหมายที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ตลอดจนวิเคราะห์ระบบความหมายของคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่และสรุปผลการวิจัย

4. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลรูปภาษาที่ปรากฏคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ทั้งหมดโดยละเอียด สามารถจำแนกผลการวิจัยออกเป็น 2 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

4.1 การจำแนกประเภทของคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคำกริยา ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ความหมายและการเคลื่อนที่ตามแนวคิดของ Lakoff & Johnson (1980; 1999) Langacker (1987; 1991) Talmy (1983; 2000a; 2000b) Майсак (2005) และ Всеволодова & Владимирский (2000; 2019) พบว่า ในข้อมูลรูปภาษาของคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่นั้น แสดงองค์ประกอบหลักของการเคลื่อนที่หรือองค์ประกอบภายในเหตุการณ์เคลื่อนที่ อันประกอบด้วยสรรพสิ่งหลักเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ ได้แก่ สรรพสิ่งหลักเคลื่อนที่ด้วยตัวเอง สิ่งเคลื่อนที่ที่ถูกทำให้เกิดการเคลื่อนที่ และการเคลื่อนที่โดยไม่ปรากฏผู้กระทำ โดยมีสรรพสิ่งรองเป็นพื้นที่อ้างอิง และมีเส้นทางการเคลื่อนที่สัมพันธ์กับสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิง อย่างไรก็ตามอาจมีองค์ประกอบรองหรือองค์ประกอบภายนอกเหตุการณ์เคลื่อนที่คือ ลักษณะการเคลื่อนที่ ปรากฏร่วมด้วย

ในบทความวิจัยนี้ พบคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่จำนวนทั้งสิ้น 92 คำกริยา/ คู่คำกริยาสามารถจำแนกประเภทของคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ออกเป็นมโนทัศน์ต่าง ๆ ตามความหมายและข้อมูลรูปภาษา แบ่งออกเป็น 10 มโนทัศน์ ผู้วิจัยแสดงผลการวิจัยที่ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การจำแนกประเภทและความหมายของคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่

ลำดับ	คำกริยา	ความหมายต้นแบบและคุณสมบัติการเคลื่อนที่	มโนทัศน์
1.	двигаться — двинуться	‘เคลื่อนที่ เคลื่อนไป’ ‘ออกเดินทางไป’ แสดงความหมายต้นแบบของ การเคลื่อนที่ “ไป”	การเคลื่อนที่ เชิงทิศทาง (มโนทัศน์ การไป)
2.	отправляться — отправиться	‘ไป ออกไป ออกเดินทาง’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ออกไป	
3.	попадать — попасть	‘ไปถึง ไปอยู่’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่เข้าไปอยู่	
4.	пускаться — пустить	‘ออกเดินทาง’ ‘ปล่อยให้ไป’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ออกไป	
5.	следовать — последовать	‘ติดตาม ตามไป’ ‘เดินทางไป มุ่งตรงไป’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ ติดตามไป	
6.	проникать — проникнуть	‘ผ่านเข้าไป บุกรุกเข้าไป’ ‘แทรกซึม’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ผ่านเข้าไป	
7.	пробираться — пробраться	‘ผ่านไปอย่างลำบาก’ ‘แอบไปเงียบ ๆ หลบไป’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ หลบหนีไป	
8.	вторгаться — вторгнуться	‘บุกรุกเข้าไป’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่เข้าไปด้วยวิธีโจ่ง	
9.	опаздывать — опоздать	‘ไปถึงไม่ทันเวลา ไปสาย’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ไปในลักษณะช้ากว่า กำหนด	
10.	прибывать — прибыть	‘มาถึง เดินทางมาถึง (เป็นทางการ)’ แสดงความหมายต้นแบบของ การเคลื่อนที่ “มา”	การเคลื่อนที่ เชิงทิศทาง (การมา)
11.	являться — явиться	‘มาปรากฏ มาอยู่ มาถึง’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่มาปรากฏ	
12.	заявляться — заявиться	‘มาปรากฏตัว โผล่มา’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่มาถึง	
13.	опаздывать — опоздать	‘มาถึงไม่ทันเวลา มาสาย’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่มาในลักษณะช้ากว่า กำหนด	
14.	возвращаться — возвратиться (вернуться)	‘กลับมา นำมาใหม่’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนที่ “วกกลับ”	การเคลื่อนที่ เชิงทิศทาง (การวกกลับ)
15.	сворачивать — свернуть	‘เลี้ยวกลับไปอีกทาง’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่เลี้ยวกลับ	
16.	скакать — скакнуть	‘กระโดดขึ้น ก้าวกระโดด’ แสดงความหมายต้นแบบของ การเคลื่อนที่ “ขึ้น”	การเคลื่อนที่ เชิงทิศทาง (การขึ้น)
17.	спускаться — спуститься	‘เดินลง ลงข้างล่าง’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนที่ “ลง”	

ลำดับ	คำกริยา	ความหมายต้นแบบและคุณสมบัติการเคลื่อนที่	มโนทัศน์
18.	опускаться – опуститься	‘ปล่อย ตก เคลื่อนลง’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ลงไป	การเคลื่อนที่ เชิงทิศทาง (การลง)
19.	падать – упасть	‘ล้มลง ตกหล่น’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ตกลงไป	
20.	спрыгивать – спрыгнуть	‘กระโดดลง’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ลงด้วยการกระโดด	
21.	углубляться – углубиться	‘ลึกกลงไป ไปให้ลึกกว่า’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ลงไปลึก	
22.	переправляться – переправиться	‘ข้าม ผ่าน’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนที่ “ข้ามผ่าน”	การเคลื่อนที่ เชิงทิศทาง (การข้าม)
23.	спешить – поспешить	‘รีบเร่ง รีบไป’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนที่ด้วย ความเร่ง	การเคลื่อนที่ ด้วยความเร่ง
24.	торопиться – поторопиться	‘รีบเร่ง รีบไป’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ไปด้วยความเร็ว	
25.	мчаться	‘เร่งรีบ(ไป) เคลื่อนที่รวดเร็ว’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ไปด้วยความเร็ว	
26.	бросаться – броситься	‘เร่งรีบ’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ไปด้วยความเร็ว	
27.	прыгать – прыгнуть	‘กระโดด’ แสดงเส้นทางเคลื่อนที่ไปด้วยพุ่งเข้าไปอย่างรวดเร็ว	
28.	подавать – подать	‘นำส่ง ขนส่ง’ ‘ส่งไป’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อน ย้าย “ส่งไป”	การเคลื่อน ย้ายสรรพสิ่ง (การส่ง)
29.	отдавать – отдать	‘ส่งคืน ส่งให้’ แสดงแสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการส่ง	
30.	сдавать – сдать	‘ส่งให้ นำส่ง’ ‘ส่งคืน’ แสดงแสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการส่ง	
31.	передавать – передать	‘ส่งผ่าน ยื่นให้ ส่งมอบ’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการส่งไป	
32.	направлять – направить	‘ส่ง นำไป มอบ’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการส่งไป	
33.	отправлять – отправить	‘ส่งไป ส่งของ’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการส่งไป	
34.	доставлять – доставить	‘นำส่ง นำมาหรือบรรทุกมายังที่หมาย’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการ ขนส่งไป	
35.	грузить – загрузить (нагрузить/ погрузить)	‘ขนส่ง’ ‘บรรทุก’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการขนส่งไป	
36.	посылать – послать	‘ส่งไป (ตามที่ได้รับมอบหมาย)’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการส่งไป	

ลำดับ	คำกริยา	ความหมายต้นแบบและคุณสมบัติการเคลื่อนที่	มโนทัศน์
37.	присылать – прислать	‘ส่งให้(ทางไปรษณีย์)’ ‘ส่งไป(โดยมีจุดประสงค์)’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการส่งไป	
38.	экспортировать	‘ส่งออก’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการส่งออก	
39.	командировать	‘ส่งไปปฏิบัติงาน ไปดูงานสัมมนาหรือไปติดต่อธุรกิจ’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการเดินทางออกไป	
40.	принимать – принять	‘รับมา รับเข้า ได้รับ’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อน ย้าย “รับมา”	การเคลื่อนย้ายสรรพสิ่ง (การรับ)
41.	брать – взять	‘หยิบ ฉวยด้วยมือ’ ‘นำติดตัวไป’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนย้าย “หยิบไป”	การเคลื่อนย้ายสรรพสิ่ง (การหยิบจับ)
42.	забирать – забрать	‘เอาไป จับฉวย’ ‘ไปรับ พาไป’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการหยิบไป	
43.	собирать – собрать	‘เก็บ รวบรวม รวมตัว’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการนำไปเก็บรวบรวม	
44.	отбирать – отобрать	‘เอาไป’ ‘เลือก คัดสรรไป’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนย้าย “เลือกไป”	การเคลื่อนย้ายสรรพสิ่ง (การคัดเลือก)
45.	избирать – избрать	‘เลือก ลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการเลือกไป	
46.	прятать – спрятать	‘ซ่อน ปิดบัง นำไปเก็บซ่อน’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนย้าย “นำไปเก็บซ่อน”	การเคลื่อนย้ายสรรพสิ่ง (การเก็บซ่อน)
47.	класть – положить	‘วางลง’ ‘ใส่ข้างใน’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนย้าย “จัดวาง”	การเคลื่อนย้ายสรรพสิ่ง (การจัดวาง)
48.	вкладывать – вложить	‘วางใน ใส่เข้า’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการนำใส่เข้าไป	
49.	складывать – сложить	‘วางไว้ทีเดียว’ ‘วางด้วยกัน’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการนำไปวาง	
50.	добавлять – добавить	‘เพิ่มเติม’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการนำไปใส่เพิ่มหรือเติม	
51.	записывать – записать	‘จด เขียนบันทึก’ ‘บันทึกเทป’ ‘ใส่รายการ’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการบันทึกลงไป	
52.	зачислять – зачислить	‘ลงรายการ ใส่บัญชี’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการใส่ลง	
53.	совать – сунуть	‘ใส่เข้า (อย่างไม่ตั้งใจ)’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการใส่เข้า	
54.	вешать – повесить	‘แขวน นำไปห้อย’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการนำไปแขวนหรือห้อย	

ลำดับ	คำกริยา	ความหมายต้นแบบและคุณสมบัติการเคลื่อนที่	มโนทัศน์
55.	убирать – убрать	‘ลบออก นำออกไป’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อน ย้าย “นำออก”	การเคลื่อน ย้ายสรรพสิ่ง (การนำออก)
56.	переставлять – переставить	‘ย้าย เลื่อน นำไปจัดใหม่’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการย้ายออก	
57.	капать – капнуть	‘หยด เทลง’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนย้าย “หยดลง”	การเคลื่อน ย้ายสรรพสิ่ง (การหยด ไหล)
58.	вливать – влить	‘ริน เทใส่’ ‘เต็ม’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการรินหรือเทใส่	
59.	лить – слить	‘เทออก’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการเทออกหรือเทลง	
60.	доливать – долить	‘เติมให้เต็ม’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการเติมลงด้วยการเท	
61.	поднимать – поднять	‘ยกขึ้น’ ‘ยกระดับ’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อน ย้าย “ยกขึ้น”	การเคลื่อน ย้ายสรรพสิ่ง (การยกขึ้น)
62.	бросать – бросить	‘ขว้าง โยนออกจากมือ’ ‘ส่งไปอย่างรวดเร็ว’ แสดงความหมาย ต้นแบบของการเคลื่อนย้าย “เคลื่อนไปด้วยแรง”	การเคลื่อน ย้ายสรรพสิ่ง (การเคลื่อน ไปด้วยแรง)
63.	кидать – кинуть	‘ขว้าง โยน ปา’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการขว้างปา	
64.	швырять – швырнуть	‘โยนลง ขว้างปา’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการโยนลง	
65.	угождать – угодить	‘กระแทก ขว้างไปโดน’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการกระแทกหรือขว้างไป	
66.	грохать – грохнуть	‘กระแทก ทำตกลงเสียงดัง’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วย การกระแทกตกลง	
67.	садиться – сесть	‘นั่งลง ขึ้น(ยานพาหนะ)’ แสดงความหมายต้นแบบของ การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยการนั่งลง	การเคลื่อน ไหวร่างกาย
68.	ложиться – лечь	‘เอนลง ลงนอน’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการเอนลงนอน	
69.	подсаживать – посадить	‘นั่งลง ให้ที่นั่ง’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการนั่งลง	
70.	сажать – посадить	‘พาไปนั่ง ให้ที่นั่ง’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการไปนั่ง	
71.	пересаживать – пересадить	‘ย้ายที่ เปลี่ยนที่นั่ง’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วยการย้ายไปนั่ง	
72.	вставать – встать	‘ลุกขึ้นยืน ตื่น’ ‘ยกไปตั้ง’ ‘ตั้งอยู่’ แสดงการเคลื่อนย้ายด้วย การลุกขึ้นหรือตื่น	
73.	поступать – поступить	‘สมัครเข้า เข้าร่วม เริ่ม(งาน)’ แสดงความหมายต้นแบบของ การเข้าร่วม	การเข้าร่วม
74.	зачислять – зачислить	‘สมัครเข้า’ แสดงการเข้าร่วมด้วยการสมัครเข้า	
75.	вступать – вступить	‘เข้าไป’ ‘เข้าร่วม เป็นสมาชิก’ ‘เริ่มเข้าสู่’ แสดงการเข้าร่วมด้วยการเข้าร่วม	

ลำดับ	คำกริยา	ความหมายต้นแบบและคุณสมบัติการเคลื่อนที่	มโนทัศน์
76.	записываться — записаться	‘ลงทะเบียน สมัคร’ ‘เข้าเป็นสมาชิก’ แสดงการเข้าร่วมด้วยการสมัครเข้าร่วม	
77.	баллотироваться	‘ลงสมัครเข้าชิง’ แสดงการเข้าร่วมด้วยการลงสมัครเข้าชิงหรือแข่งขัน	
78.	устроиваться — устроиться	‘เข้าทำงาน’ แสดงการเข้าร่วมด้วยการเข้าทำงาน	
79.	собираться — собраться	‘รวมกลุ่ม ไปร่วม’ ‘เตรียมพร้อมไป’ แสดงการเข้าร่วมด้วยการไปรวมกลุ่ม	
80.	стягиваться — стянуться	‘มารวมตัว’ แสดงการเข้าร่วมด้วยการมารวมตัว	
81.	помещать — поместить	‘ย้ายถิ่น ย้ายที่พัก หาที่ตั้ง’ แสดงความหมายต้นแบบของการอพยพ	การอพยพ
82.	поселять — поселить	‘ตั้งรกราก เข้าพักอาศัย’ แสดงการอพยพด้วยการเข้าพักอาศัย	
83.	мигрировать	‘ย้ายถิ่น’ แสดงการอพยพด้วยการย้ายถิ่น	
84.	пускать — пустить	‘ให้ไป ปลอย’ ‘อนุญาตให้เข้า’ แสดงความหมายต้นแบบของการปล่อย	การปล่อย
85.	пропускать — пропустить	‘ให้ไป อนุญาตให้ผ่าน ปลอย’ แสดงการปล่อยด้วยการให้ผ่านไป	
86.	проситься — попроситься	‘ขอ ขออนุญาตเดินทางไป’ แสดงการปล่อยด้วยการให้เดินทางไป	
87.	спускать — спустить	‘ลงข้างล่าง’ ‘ปล่อยลง(น้ำ)’ แสดงความหมายต้นแบบของการเคลื่อนลงน้ำ	การเคลื่อนลงน้ำ
88.	окупуть — окупать	‘แช่ลงในน้ำ’ แสดงการเคลื่อนลงน้ำด้วยการนำไปจุ่มหรือแช่ในน้ำ	
89.	смотреть — посмотреть	‘มองดู จ้องมอง’ แสดงความหมายต้นแบบของการรับรู้ทางสายตา	การรับรู้
90.	глядеть — поглядеть	‘มองดูที่’ แสดงการรับรู้ด้วยการมองไป	
91.	заглядывать — заглянуть	‘มองแวบเดียว ข้าเล็งมอง แอบดู’ แสดงการรับรู้ด้วยการข้าเล็งมองหรือส่อง	
92.	звать — позвать	‘เรียกมา เชิญ’ แสดงความหมายต้นแบบของการติดต่อ	การติดต่อ
93.	приглашать — пригласить	‘เชิญมา ชักชวน’ แสดงการติดต่อด้วยการเชิญ	
94.	звонить — позвонить	‘โทรศัพท์’ แสดงการติดต่อด้วยการโทรศัพท์ไป	

จากตารางแสดงคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ข้างต้นพบว่า กลุ่มมโนทัศน์บางกลุ่มมีความหมายของการเคลื่อนที่ขยายออกเป็นมโนทัศน์ย่อย ซึ่งปรากฏความหมายต้นแบบและคุณสมบัติการเคลื่อนที่ในลักษณะต่าง ๆ กัน ในบทความวิจัยนี้เลือกเก็บตัวอย่างข้อมูลรูปภาษาที่ใช้จำนวน 144 ข้อความมา

วิเคราะห์ความหมายและการเคลื่อนที่ ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวอย่างข้อมูลรูปภาพที่พบในมโนทัศน์ทั้ง 10 มโนทัศน์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **มโนทัศน์การเคลื่อนที่เชิงทิศทาง** ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 22 คำกริยา/คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่สัมพันธ์กับสิ่งเคลื่อนที่และพื้นที่อ้างอิงในทิศทางต่าง ๆ ดังตัวอย่างข้อมูลรูปภาพที่พบต่อไปนี้

(1) После Москвы выставка отправится в Петербург, Венецию и Тбилиси.
(Russian National Corpus, 2016: online)

“ต่อจากกรุงมอสโก งานนิทรรศการจะย้ายไปยังเมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก เมืองเวนิสและกรุงทบิลีซี”

ในตัวอย่างที่ 1 สรรพสิ่งเคลื่อนที่หลักถูกเคลื่อนย้ายออกไปสู่พื้นที่อ้างอิง แสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ไปยังพื้นที่อ้างอิงหลายตำแหน่งคือ เมือง «Петербург» «Венеция» และ «Тбилиси»

(2) К тому же, скорее всего, в Афганистане они не задержатся: либо попробуют снова попасть в Европу, либо проберутся в лагеря беженцев в Иране и Пакистане. (Russian National Corpus, 2016: online)

“นอกจากนี้ เป็นไปได้ว่า พวกเขาคงจะไม่อยู่ในประเทศอัฟกานิสถาน อาจจะพยายามเข้าไปในยุโรป หรือไม่ก็หนีไปยังค่ายผู้ลี้ภัยในประเทศอิหร่านและปากีสถาน”

ในตัวอย่างที่ 2 แสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ไป มีสรรพสิ่งหลักทำให้เกิดเส้นทางการเคลื่อนที่ด้วยตนเอง

(3) Дети пускаются в путешествие. (Russian National Corpus, 2016: online)

“เด็ก ๆ ออกเดินทางไปท่องเที่ยว”

จากตัวอย่างที่ 3 ปรากฏสรรพสิ่งหลักเคลื่อนที่ด้วยตัวเองและแสดงการเริ่มต้นของเส้นทางเคลื่อนที่ นอกจากนี้พบว่า คำกริยา пускаться-пустить ‘ออกเดินทาง’ มีความหมายใกล้เคียงกับคำกริยา отправляться-отправиться ‘ไป ออกไป ออกเดินทาง’ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในภาษาทางการ ในขณะที่รูปภาษาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา пускаться-пустить ส่วนใหญ่ใช้ในภาษาพูด³

³ อ้างอิงจาก Большой толковый словарь русского языка под ред. С.А. Кузнецова (2000) ความหมาย ПУСТИТЬСЯ; св. Разг. 1. Отправиться куда-л. П. в дорогу. П. в путь. П. в погоню.

(4) Террористы планируют вторгнуться в регион Центральной Азии через Таджикистан и Туркменистан. (Russian National Corpus, 2019: online)

“ผู้ก่อการร้ายกำลังวางแผนที่จะบุกกรุกเข้าไปในภูมิภาคเอเชียกลางโดยผ่านประเทศทาจิกิสถานและเติร์กเมนิสถาน”

ในตัวอย่างที่ 4 แสดงการเคลื่อนที่ไป ซึ่งมีเหตุของการกระทำ (cause) คือ เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนใหญ่มักพบว่า ปรากฏพร้อมกับพื้นที่อ้างอิงแทนอาณาเขตหรือพื้นที่ปิดกั้น เช่น ประเทศ เป็นต้น

(5) Уважаемые пассажиры, поезд номер тридцать три Ростов-Москва прибывает на пятую платформу, седьмой путь. (Russian National Corpus, 2017: online)

“เรียนผู้โดยสารทุกท่าน ขบวนรถไฟหมายเลข 33 ราสโตฟ – มอสโก กำลังมาถึงชานชาลาที่ 5 รางที่ 7”

ในตัวอย่างที่ 5 สิ่งเคลื่อนที่คือ «поезд» เป็นยานพาหนะ เคลื่อนที่มาในลักษณะเข้าใกล้พื้นที่อ้างอิง «платформа» ‘ชานชาลา’ เป็นการเคลื่อนที่โดยไม่ปรากฏผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่

2. มโนทัศน์การเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 5 คำกริยา/ คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงการเคลื่อนที่เช่นเดียวกับมโนทัศน์การเคลื่อนที่เชิงทิศทาง แต่ปรากฏสรรพสิ่งหลักเคลื่อนที่ไปด้วยความเร่งหรือด้วยความเร็ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(6) В тайландском городе Чиангмай женщина бросилась в горящий дом, чтобы спасти двух пуделей. (Russian National Corpus, 2019: online)

“ที่จังหวัดเชียงใหม่ของประเทศไทยมีหญิงสาวคนหนึ่งถลาเข้าไปในบ้านที่เกิดเพลิงไหม้เพื่อช่วยชีวิตสุนัขพุดเดิ้ลสองตัว”

ในตัวอย่างที่ 6 คำกริยา броситься แสดงเส้นทางการเคลื่อนที่เข้าหาพื้นที่อ้างอิงด้วยความเร่งรีบและปรากฏเหตุของการเคลื่อนที่ร่วมในเหตุการณ์

(7) Сбросив платье, которое легло рядом с пиджаком, она прыгнула в постель. (Russian National Corpus, 2019: online)

“หลังจากที่เธอโยนชุดกระโปรงลงใกล้กับเสื้อแจ็คเก็ตที่วางอยู่ แล้วเธอก็กระโดดไปบนที่นอน”

ในตัวอย่างที่ 7 ข้อมูลรูปภาษาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา прыгнуть แสดงการเคลื่อนที่ในลักษณะพุ่งตัวไปยังพื้นที่อ้างอิงและปรากฏลักษณะการเคลื่อนที่ (manner) เป็นองค์ประกอบรองในการเคลื่อนที่โดยใช้ความเร็ว

3. มโนทัศน์การเคลื่อนย้ายสรรพสิ่ง ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 39 คำกริยา/คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงสรรพสิ่งหลักถูกทำให้เกิดการเคลื่อนที่ (Agentive) ดังตัวอย่างข้อมูลรูปภาษาที่พบต่อไปนี้

(8) Потом закончила я школу на отлично и поступала в техникум без экзаменов. Сначала подала документы в Сызранский нефтяной техникум. (Russian National Corpus, 2019: online)

“หลังจากนั้นฉันสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับดีมากและได้สอบเข้าวิทยาลัยเทคนิคโดยไม่ต้องสอบ ตอนแรกฉันได้ส่งเอกสารไปที่วิทยาลัยเทคนิคการน้ำมัน “สียซรานสกี” ”

จากตัวอย่างที่ 8 รูปภาษาปรากฏร่วมกับคำกริยา подать แสดงการถูกส่งไปของสรรพสิ่งหลักคือ เอกสาร มีผู้กระทำทำให้เกิดการเคลื่อนที่ในเหตุการณ์

(9) Когда бортпроводница проходила таможенный досмотр, ее попросили положить сумку на рентгеновский сканер. (Russian National Corpus, 2019: online)

“เมื่อพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินผ่านเข้าด่านศุลกากร ได้ขอให้เธอวางกระเป๋าถือลงบนเครื่องสแกน”

ในตัวอย่างที่ 9 ปรากฏร่วมกับคำกริยา положить ซึ่งแสดงการเคลื่อนย้ายในลักษณะของสรรพสิ่งหลักถูกนำไปจัดวางบนพื้นที่อ้างอิงในทิศทางลง โดยจะต้องมีผู้กระทำทำให้เกิดการเคลื่อนที่

(10) То есть человек бросает свой мусор в контейнер, и знать ничего не хочет, что будет с этим мусором дальше. (Russian National Corpus, 2020: online)

“ก็คือ คนโยนขยะทิ้งในถังขยะและไม่สนใจว่าขยะที่ทิ้งลงไปในนั้นจะเป็นอย่างไรต่อไป”

จากตัวอย่างที่ 10 ในรูปภาษาปรากฏคำกริยา бросать แสดงการโยนออกไปในพื้นที่อ้างอิงและมีสรรพสิ่งหลักเป็นวัตถุ мусор ‘ขยะ’ แสดงการเคลื่อนที่ออกไปสู่พื้นที่อ้างอิงโดยใช้แรงบังคับใน

การเคลื่อนที่มากกว่าปกติ นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า คำกริยา **кинуть** ‘ขว้าง โยน’ มีความหมายของการเคลื่อนที่คล้ายกันกับคำกริยา **бросать**

4. มโนทัศน์การเคลื่อนไหวร่างกาย ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 6 คำกริยา/ คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงการเคลื่อนไหวร่างกาย อาจเป็นการเคลื่อนที่ในลักษณะเปลี่ยนท่าทางอาการหรือย้ายตำแหน่ง ดังตัวอย่างข้อมูลรูปภาษาที่พบต่อไปนี้

(11) Сейчас я в Таиланде. Пусть и самые простые: хотя бы утром **встать** в хорошем настроении, выпить чашечку кофе и получить удовольствие. А после два километра погулять в парке. Самое главное — не **ложиться** на диван, не замыкаться на телевизоре. (Russian National Corpus, 2019: online)

“ตอนนี้ฉันอยู่ประเทศไทย ขอสิ่งที่ธรรมดาที่สุดคือ อย่างน้อย ๆ ตอนเช้าลุกขึ้นตื่นมาอย่างอารมณ์ดี จิบกาแฟสักถ้วย และดื่มด่ำความพอใจ แล้วหลังจากนั้นไปเดินเล่นที่สวนสาธารณะสักสองกิโลเมตร สิ่งสำคัญที่สุดคือ ต้องไม่นอนเล่นแต่บนโซฟา ไม่ซิงตัวเองอยู่กับโทรทัศน์”

จากตัวอย่างที่ 11 ในรูปภาษาปรากฏร่วมกับคำกริยา **встать** แสดงการลุกขึ้นตื่น มีเส้นทางการเคลื่อนที่ แต่ไม่ปรากฏพื้นที่อ้างอิง และคำกริยา **ложиться** แสดงการล้มตัวลงนอน เอนนอนเล่น เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายไปบนโซฟา ซึ่งเป็นพื้นที่อ้างอิง

5. มโนทัศน์การเข้าร่วม ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 8 คำกริยา/ คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงการเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ในกิจกรรม เหตุการณ์หรือสถานที่ ดังตัวอย่างข้อมูลรูปภาษาที่พบต่อไปนี้

(12) Советник президента США по нацбезопасности Роберт О'Брайен заявил, что НАТО не хотят **вступать** в конфликт с Россией. (Russian National Corpus, 2017: online)

“นายโรเบิร์ต โอไบรอัน ที่ปรึกษาความมั่นคงแห่งชาติของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาแถลงว่า องค์กรนาโตไม่ต้องการ**เข้าไปสู่**ความขัดแย้งกับประเทศรัสเซีย”

ในตัวอย่างที่ 12 แสดงเคลื่อนที่เข้าไปใกล้พื้นที่อ้างอิง ซึ่งในข้อมูลรูปภาษา ปรากฏพื้นที่อ้างอิงเป็นนามธรรมคือ ความขัดแย้ง ซึ่งสามารถรับรู้การเคลื่อนที่นี้ได้จากองค์ประกอบของการเคลื่อนที่ ผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่คำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ในมโนทัศน์การเข้าร่วม ไม่ใช่การเคลื่อนที่ทางกายภาพ

6. มโนทัศน์การอพยพ ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 3 คำกริยา/ คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงการเปลี่ยนตำแหน่งและมีเส้นทางการเคลื่อนที่ออกไปอยู่ในพื้นที่อ้างอิง ดังตัวอย่างข้อมูลรูปภาพที่พบต่อไปนี้

(13) Мигрировали в первую очередь в крупные города, прежде всего в Москву. (Russian National Corpus, 2017: online)

“แรกสุดพวกเค้าได้อพยพไปอยู่ตามเมืองใหญ่ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไปที่เมืองมอสโก”

ในตัวอย่างที่ 13 แสดงสรรพสิ่งเคลื่อนที่ย้ายถิ่นออกไปอยู่ในพื้นที่อ้างอิง

7. มโนทัศน์การปล่อย ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 3 คำกริยา/ คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงการเคลื่อนที่ผ่านเข้าไปยังพื้นที่อ้างอิง ดังตัวอย่างข้อมูลรูปภาพที่พบต่อไปนี้

(14) Двух журналистов НТВ не пустили на Украину. (Russian National Corpus, 2019: online)

“นักข่าวช่อง NTV ทั้งสองคนไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศยูเครน”

ในตัวอย่างที่ 14 ปรากฏคำกริยา пустить แสดงการปล่อยให้สรรพสิ่งหลักผ่านออกไปยังพื้นที่อ้างอิง โดยมีผู้กระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ นอกจากนี้ยังแสดงเหตุของการเคลื่อนที่คือ การได้รับอนุญาต เป็นองค์ประกอบภายนอกของการเคลื่อนที่ ซึ่งพบว่า มีความหมายคล้ายกับ пропускать แสดงการอนุญาตให้ผ่านเข้าไปเช่นกัน

8. มโนทัศน์การเคลื่อนลงน้ำ ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 2 คำกริยา/ คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ไปยังพื้นที่อ้างอิงคือ น้ำหรือสสารของเหลว ดังตัวอย่างข้อมูลรูปภาพที่พบต่อไปนี้

(15) При этом за все время использования телефон множество раз роняли на пол, били, стирали и даже окунали в соус карри. (Russian National Corpus, 2017: online)

“ในขณะที่เดียวกันตลอดระยะเวลาการใช้งานโทรศัพท์ พวกเขาได้ทำมันตกบนพื้นหลายครั้ง กระแทก ถ้างหรือแม้แต่จุ่มลง(แช่ลง)ไปในซอสแกงกะหรี่”

ในตัวอย่างที่ 15 แสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งเคลื่อนที่ลงไปในน้ำและมีผู้กระทำปรากฏในเหตุการณ์

9. มโนทัศน์การรับรู้ ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 3 คำกริยา/ คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงการเคลื่อนที่ทางสายตาไปยังพื้นที่อ้างอิงในเหตุการณ์ ดังตัวอย่างข้อมูลรูปภาษาที่พบต่อไปนี้

(16) Если человек смотрит в телефон, то мы все считаем, что ему скучно, то есть он таким образом требуется общения. (Russian National Corpus, 2016: online)

“ถ้าคนใดจ้องไปที่โทรศัพท์ เราทุกคนคงคิดว่าคนนั้นรู้สึกเบื่อ นั่นก็คือเขาแค่ต้องการการพูดคุยสื่อสาร”

ในตัวอย่างที่ 16 พื้นที่อ้างอิงไม่ได้แสดงมิติสัมพันธ์เชื่อมต่อกับสรรพสิ่งหลัก จึงไม่ใช่การเคลื่อนที่ทางกายภาพ แต่สามารถรับรู้เส้นทางการเคลื่อนที่ไปยังพื้นที่อ้างอิงได้ทางสายตา

10. มโนทัศน์การติดต่อ ผลการวิจัยพบคำกริยาในมโนทัศน์นี้ทั้งสิ้น 3 คำกริยา/ คู่คำกริยา มีคุณสมบัติแสดงการเคลื่อนที่เป็นการรับส่งสารไปยังพื้นที่อ้างอิง ดังตัวอย่างข้อมูลรูปภาษาที่พบต่อไปนี้

(17) Напомним, в 2019 году Россия не приглашала иностранных лидеров на День Победы. (Russian National Corpus, 2019: online)

“ถ้าทุกคนยังจำกันได้ ในปี 2019 ประเทศรัสเซียไม่ได้เชิญผู้นำประเทศต่าง ๆ มาร่วมวันแห่งชัยชนะ”

จากตัวอย่างที่ 17 แสดงการติดต่อผ่านการรับส่งสารเพื่อให้เกิดการเคลื่อนที่ไปเข้าร่วม

4.2 ระบบความหมายของคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่

จากการจำแนกมโนทัศน์และวิเคราะห์ข้อมูลรูปภาษาที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาบ่งชี้การเคลื่อนที่ทั้งหมด 144 ตัวอย่าง ล้วนแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่และปรากฏสรรพสิ่งเคลื่อนที่ในเหตุการณ์ ผู้วิจัยพบว่า กระบวนการทางความหมายที่เกิดขึ้นแสดงถึงระบบความหมายของคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ได้ดังนี้

1. ความหมายแสดงการเคลื่อนที่ เป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงตำแหน่งพื้นที่เดิม มีองค์ประกอบด้านพื้นที่สัมพันธ์กับเวลา ประกอบด้วยคำกริยาในมโนทัศน์ย่อย 9 มโนทัศน์ด้วยกัน ได้แก่ 1) มโนทัศน์การไป 2) มโนทัศน์การมา 3) มโนทัศน์การวกกลับ 4) มโนทัศน์การขึ้น 5) มโนทัศน์การลง 6) มโนทัศน์การข้าม 7) มโนทัศน์การเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง 8) มโนทัศน์การอพยพ 9) มโนทัศน์การปล่อย ปรากฏตัวอย่างข้อมูลรูปภาษาที่ใช้ อาทิ

(18) Но даже вы спуститесь в метро. Некоторые станции декорированы столь художественно, что стоковую подземку небезосновательно называют самой протяженной арт-галереей мира. (Russian National Corpus, 2019: online)

“แต่ถึงแม้คุณจะลงไปที่รถไฟใต้ดิน บางสถานีได้รับการตกแต่งอย่างมีศิลปะ จนรถไฟใต้ดินในเมืองสตอกโฮล์มได้รับการขนานนามว่าเป็นหอศิลป์ที่ยาวที่สุดในโลก”

(19) Всего на борту самолета находились 238 пассажиров и семь членов экипажа. Всех пассажиров поселили в гостиницу. Они вылетят в Таиланд в 14:30 по московскому времени. (Russian National Corpus, 2019: online)

“ผู้โดยสารบนเครื่องบินทั้งหมดจำนวน 238 คนและลูกเรือทั้งหมดอีก 7 คน ผู้โดยสารทุกคนได้เข้าพักในโรงแรม พวกเขาจะบินไปประเทศไทยในเวลา 14.30 น. ตามเวลากรุงมอสโก”

อย่างไรก็ตาม ในตัวอย่างรูปภาพที่พบ ส่วนใหญ่สรรพสิ่งหลักทำให้เกิดเส้นทางการเคลื่อนที่ด้วยตนเอง แสดงทิศทางการเคลื่อนที่และมีเส้นทางการเคลื่อนที่สัมพันธ์กับพื้นที่อ้างอิงของเหตุการณ์อย่างชัดเจน

2. ความหมายแสดงการเคลื่อนย้าย เป็นเหตุการณ์ที่สิ่งเคลื่อนที่ถูกทำให้เคลื่อนที่ไปจากตำแหน่งพื้นที่เดิมหรือไปยังพื้นที่อ้างอิง ประกอบด้วยคำกริยาในมโนทัศน์ย่อย 11 มโนทัศน์ด้วยกัน ได้แก่ 1) มโนทัศน์การส่ง 2) มโนทัศน์การรับ 3) มโนทัศน์การหยิบจับ 4) มโนทัศน์การคัดเลือก 5) มโนทัศน์การเก็บซ่อน 6) มโนทัศน์การจัดวาง 7) มโนทัศน์การนำออก 8) มโนทัศน์การหยดไหล 9) มโนทัศน์การยกขึ้น 10) มโนทัศน์การเคลื่อนไปด้วยแรง 11) มโนทัศน์การเคลื่อนลงน้ำ พบตัวอย่างภาพรูปภาพที่ใช้ อาทิ

(20) Ну и мама отправила меня опять в Таширово. (Russian National Corpus, 2019: online)

“และแล้วแม่ก็ส่งฉันไปอยู่ที่เขตชนบทตาชีโรว่าอีกครั้ง”

(21) Продукцию планируется поставлять в регионы РФ, а также экспортировать в Белоруссию, Казахстан, Киргизию, Узбекистан и страны ЕС. (Russian National Corpus, 2020: online)

“สินค้ามีกำหนดนำออกจำหน่ายในภูมิภาคต่าง ๆ ของสหพันธรัฐรัสเซีย และยังส่งออกไปที่ประเทศเบลารุส ประเทศคาซัคสถาน ประเทศคีร์กีซสถาน ประเทศอุซเบกิสถาน และประเทศต่าง ๆ ในสหภาพยุโรปด้วย”

(22) Сотрудники музея собрали в одну книгу изображения, восхитившие миллионы человек на мировых выставках и разошедшиеся в международных СМИ. (Russian National Corpus, 2019: online)

“ภัณฑารักษ์ได้รวบรวมภาพไว้ในหนังสือหนึ่งเล่ม ซึ่งเป็นภาพที่คนนับล้านประทับใจในงานนิทรรศการต่าง ๆ ทั่วโลกและเผยแพร่ลงสื่อต่างประเทศ”

(23) Он прятал стопку шоколадных плиток в небольшую сумку и затем спокойно выходил из торгового зала. (Russian National Corpus, 2017: online)

“เขาหยิบกองช็อกโกแลตแท่งมาซ่อนไว้ในกระเป๋าถือใบไม่ใหญ่ แล้วเดินออกไปจากพื้นที่ศูนย์การค้าอย่างใจเย็น”

(24) Он переставил лампу на подоконник. (Russian National Corpus, 2016: online)

“เขาย้ายโคมไฟไปไว้ที่ขอบหน้าต่าง”

(25) Добавить соль и перец по вкусу, зирю. Долить в кастрюлю воду, накрыть крышкой, вскипятить. (Russian National Corpus, 2017: online)

“เพิ่มเกลือและพริกไทยตามรสชาติพร้อมยี่หระ เทน้ำเต็มลงหม้อ ปิดฝาแล้วต้มต่อ”

(26) Приехали туда, пришли в столовую, официантка швырнула холодную кашу на стол. (Russian National Corpus, 2016: online)

“เมื่อเดินทางไปถึงที่นั่นแล้ว ก็ได้ไปที่โรงอาหาร พนักงานเสิร์ฟผู้หญิงโยนข้าวต้มเย็นลงบนโต๊ะ”

ดังตัวอย่างที่ 20-26 ปรากฏลักษณะสำคัญของความหมายแสดงการเคลื่อนย้ายคือมีผู้กระทำในเหตุการณ์และทิศทางการเคลื่อนที่ ซึ่งสัมพันธ์กับสรรพสิ่งหลัก (สิ่งเคลื่อนที่)

3. ความหมายแสดงการเคลื่อนไหว เป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนท่าทางของร่างกายและทำให้เคลื่อนไหว ปรากฏร่วมกับคำกริยาในโมทัศน์การเคลื่อนไหวร่างกาย พบตัวอย่างข้อมูลรูปภาษา อาทิ

(27) Ещё на пути в Авдеевку, меня подсадили в свой микроавтобус. (Russian National Corpus, 2019: online)

“ในระหว่างการเดินทางไปเมืองอฟเดเยฟกา พวกเขาพาฉันขึ้นที่นั่งในรถมินิบัส”

(28) Пассажиры рейса получают все страховые выплаты, предусмотренные законом. Часть людей пересаживают на другие лайнеры. (Russian National Corpus, 2019: online)

“ผู้โดยสารของเที่ยวบินจะได้รับเงินประกันทั้งหมดตามที่กฎหมายกำหนด ผู้โดยสารบางส่วนจะถูกย้ายไปสายการบินอื่น”

จากตัวอย่างที่ 27-28 ในเหตุการณ์เคลื่อนไหวแบบย้ายที่หรือเคลื่อนที่ สิ่งเคลื่อนที่นั้นสัมพันธ์กับการเปลี่ยนอิริยาบถหรือเปลี่ยนตำแหน่ง

4. ความหมายแสดงการเคลื่อนไปสู่อีกสภาพ แสดงการแปรสภาพ ประกอบด้วยคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ในมิติของการเข้าร่วม แสดงความหมาย อาทิ การเข้าเป็นสมาชิก การเข้าศึกษา การเข้าร่วมสมัครแข่งขัน ส่วนใหญ่ปรากฏพื้นที่อ้างอิงในเหตุการณ์เป็นนามธรรม ตัวอย่างข้อมูลรูปภาพที่ใช้ เช่น

(29) «За эти 10 суток я принял решение, что в 2021 году я обязательно буду баллотироваться в Государственную думу РФ», — сообщил господин Жданов в своем YouTube-канале. (Russian National Corpus, 2020: online)

“นายชดานอฟกล่าวในช่องรายการ YouTube ของตัวเองว่า “ในช่วงเวลา 10 วันนี้ ฉันได้ตัดสินใจว่าในปี 2021 ฉันจะลงสมัครเข้าชิงตำแหน่งในสภาดูมาแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย”

(30) Многие молодые люди устраиваются на работу по специальности, как только поступили в вуз. (Russian National Corpus, 2019: online)

“คนรุ่นใหม่จำนวนมากได้เข้าทำงานตามสาขาที่เชี่ยวชาญทันทีที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา”

ดังตัวอย่างที่ 29-30 สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการเคลื่อนที่ของ Lakoff & Johnson (1980; 1999) Langacker (1987; 1991) Talmy (1983; 2000a; 2000b) และ Майсак (2005) การเคลื่อนที่เป็นลำดับขั้นตอนที่นำไปสู่การแปรสภาพของสรรพสิ่งที่เกิดร่วมกันในช่วงเวลาหนึ่ง

(31) Во вторник, 31 декабря, Москва попадет в теплую воздушную массу, что вызовет повышение температуры до + 2° C. (Russian National Corpus, 2019: online)

“ในวันอังคารที่ 31 ธันวาคม กรุงมอสโกจะเข้าสู่มวลอากาศอบอุ่น ซึ่งจะทำให้อุณหภูมิสูงขึ้นถึง +2 องศาเซลเซียส”

จากตัวอย่างที่ 31 คำกริยา *попасть* ‘ไปถึง ไปอยู่’ ขยายความหมายออกไปเป็น ‘เข้าสู่สภาวะ’ ไม่ได้เกิดการเคลื่อนที่จริงแต่เป็นการเปลี่ยนสภาพ แสดงการเคลื่อนที่เข้าสู่สภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลง

5. ความหมายแสดงการเคลื่อนที่เชิงสมมติ เป็นเหตุการณ์เคลื่อนที่ซึ่งรับรู้ได้ผ่านกระบวนการความคิด ไม่ปรากฏการเคลื่อนที่จริงในเหตุการณ์และสิ่งเคลื่อนที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งส่วนใหญ่พบคำกริยาแสดงความหมายการเคลื่อนที่เชิงสมมติในมโนทัศน์การรับรู้และมโนทัศน์การติดต่อพบตัวอย่างข้อมูลรูปภาษา อาทิ

(32) «Лента.ру» заглянула в ее Instagram-аккаунт и узнала, чем она живет.
(Russian National Corpus, 2019: online)

“สื่อ Lenta.ru เข้าไปส่องดูในบัญชีใช้งาน Instagram ของเธอและจึงได้รู้ว่าเธอใช้ชีวิตอย่างไร”

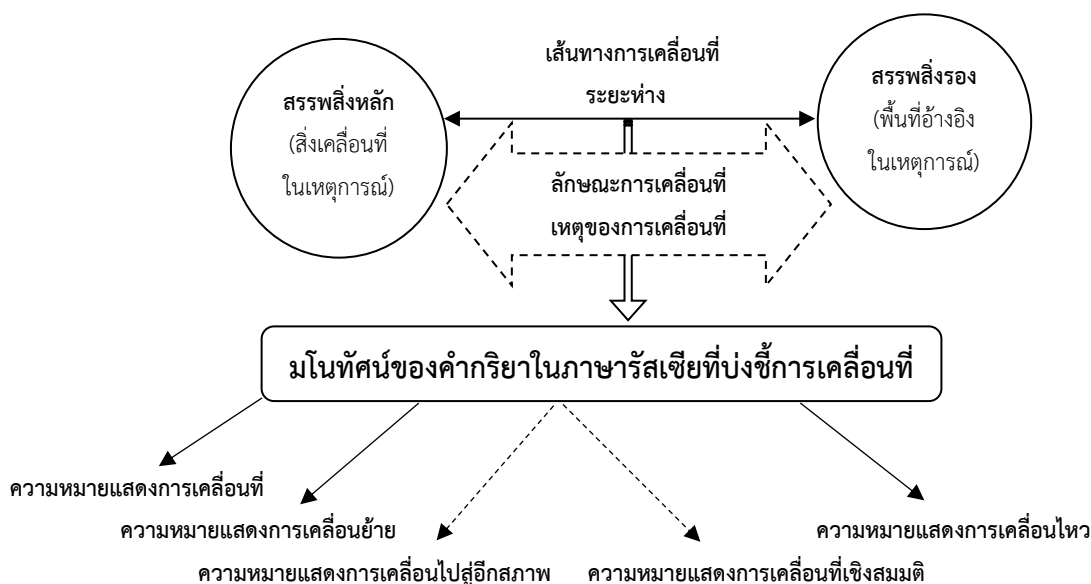
นอกจากนี้ พบในมโนทัศน์อื่นที่ขยายความหมายเป็นนามธรรมในเหตุการณ์เคลื่อนที่ ดังเช่น “Реальные доходы в среднем по стране сразу скакнули на 8%.” “รายได้จริงโดยเฉลี่ยทั่วประเทศได้พุ่งสูงขึ้นถึง 8% ทันที” แสดงการเคลื่อนที่เพิ่มสูงขึ้นของรายได้ เป็นการเปลี่ยนตำแหน่ง ซึ่งการเคลื่อนที่ด้วยสิ่งเคลื่อนที่นั้นอาจไม่ได้ปรากฏให้รับรู้ทางสายตาแต่อย่างใด ผู้วิจัยพิจารณาตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานซึ่งอธิบายว่า สรรพสิ่งหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ในช่วงเวลาหนึ่งและมีเส้นทางเป็นองค์ประกอบ ถือว่ามีการเคลื่อนที่เกิดขึ้น จัดเป็นเหตุการณ์เคลื่อนที่ ซึ่งสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับการเคลื่อนที่แบบภาพรวมของเหตุการณ์ได้ ไม่จำกัดแค่การเคลื่อนที่ที่รับรู้ได้ด้วยการมองเห็นทางสายตาเท่านั้น

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปและอภิปรายผลได้เป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. จากคำกริยาที่เก็บข้อมูลทั้งหมด 92 คำกริยา/ คู่คำกริยานี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์การจำแนกประเภทตามความหมายบ่งชี้การเคลื่อนที่พบว่า นอกเหนือจากคำกริยาที่แสดงความหมายพื้นฐานได้แก่ แสดงการเคลื่อนไหว แสดงการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนตำแหน่ง ยังพบคำกริยาที่มีความหมายบอกการกระทำอื่น ซึ่งมีการเคลื่อนที่แฝงอยู่ในความหมายของคำกริยานั้น ๆ ด้วย พิจารณาจากลักษณะคุณสมบัติหรือองค์ประกอบของการเคลื่อนที่ ดังนั้นจากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นพบกระบวนการ

ทางความหมายที่เกิดขึ้นแสดงถึงระบบความหมายของคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่สามารถสรุปได้ดังผังภูมิต่อไปนี้

ภาพ 1 ผังภูมิแสดงระบบความหมายของคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่

ในภาพที่ 1 กระบวนการทางความหมายและมโนทัศน์เกิดขึ้นโดยอาศัยคุณสมบัติหลักและคุณสมบัติรองในเหตุการณ์เคลื่อนที่ ซึ่งแสดงความหมายทั้งการเคลื่อนที่จริง การเคลื่อนย้ายและการเคลื่อนไหว และขยายความหมายไปสู่การแปรสภาพและการเคลื่อนที่เชิงสมมติ ซึ่งมีความสัมพันธ์ห่างจากการเคลื่อนที่จริงออกไป

2. พบคำกริยาที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งมโนทัศน์ 2 คำกริยาด้วยกัน คือ คำกริยา *зачислять – зачислить* ‘สมัคร’ ‘ลงรายการ ใส่บัญชี’ แสดงความหมายใน “มโนทัศน์การเข้าร่วม” และ “มโนทัศน์การจัดวาง” และคำกริยา *опаздывать – опоздать* ‘ไปหรือมาถึงไม่ทันเวลา ไปหรือมาสาย’ แสดงความหมายอยู่ในกลุ่มมโนทัศน์การเคลื่อนที่เชิงทิศทางเหมือนกัน ซึ่งเป็นได้ทั้ง “มโนทัศน์การไป” และ “มโนทัศน์การมา” อีกทั้งพบความหมายของคำกริยาใน “มโนทัศน์การขึ้น” ส่วนใหญ่แสดงการใช้ภาษาเกี่ยวกับทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การปรับราคา การเพิ่มของรายได้ เป็นต้น

3. ในมโนทัศน์การเคลื่อนย้ายสรรพหลิง ผู้วิจัยพบว่า คำกริยาแสดงการกระทำที่ถูกทำให้เคลื่อนที่ในเหตุการณ์และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเส้นทางเคลื่อนที่กับพื้นที่อ้างอิง เช่น ‘โยน

เข้าไปใน ‘วางลงบน’ เป็นต้น ในขณะที่คำกริยาในมโนทัศน์การเคลื่อนไหวร่างกาย มักแสดงทิศทางการย้ายตำแหน่งในเหตุการณ์ เช่น ‘ลุกขึ้นยืน’ ‘เอนลงนอน’ เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบความหมายของการเคลื่อนที่ในมโนทัศน์การเคลื่อนไหวร่างกายสัมพันธ์กับการเดินทางและยานพาหนะ ในขณะที่คำกริยาในมโนทัศน์การรับรู้ เป็นการเคลื่อนที่เชิงสมมติผ่านทางประสาทสัมผัส อาทิ การมองเห็น ดังนั้นในเหตุการณ์เคลื่อนที่จึงไม่ปรากฏมิติสัมพันธ์ของสิ่งเคลื่อนที่กับพื้นที่อ้างอิงปรากฏจริง

4. จากผลการวิจัยข้อมูลคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ทั้งหมด 92 คำกริยา/คู่คำกริยา พบจำนวนคำและร้อยละของคำกริยาในแต่ละมโนทัศน์แตกต่างกัน พบคำกริยาที่แสดงความหมายของมโนทัศน์การเคลื่อนย้ายสรรพสิ่งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.39 และพบมากรองลงมาคือ คำกริยาที่แสดงความหมายของมโนทัศน์การเคลื่อนที่เชิงทิศทาง คิดเป็นร้อยละ 23.91 คำกริยาแสดงมโนทัศน์การเข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 8.69 คำกริยาแสดงมโนทัศน์การเคลื่อนไหวร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 6.52 คำกริยาแสดงมโนทัศน์การเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง คิดเป็นร้อยละ 5.43 ในขณะที่พบคำกริยาแสดงมโนทัศน์การอพยพ การปล่อย การรับรู้ การติดต่อ มีจำนวนเท่ากันทั้งสี่กลุ่ม คิดเป็นกลุ่มละร้อยละ 3.26 และพบคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ในมโนทัศน์การเคลื่อนลงน้ำได้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.17

ดังจำนวนความถี่ของคำกริยาของแต่ละมโนทัศน์ข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ ประเด็นที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ มโนทัศน์ที่พบความหมายของคำกริยามากเป็นอันดับที่สาม คือ มโนทัศน์การเข้าร่วม ซึ่งแสดงให้เห็นนัยยะสำคัญเกี่ยวกับมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษารัสเซีย กล่าวคือ ผังภาพในความคิดของผู้ใช้ภาษารัสเซียมองเหตุการณ์ของ “การเข้าร่วม” คือการเคลื่อนที่อย่างหนึ่ง ดังนั้นในการเรียนการสอนภาษารัสเซียแก่ผู้เรียนชาวไทย จึงควรระมัดระวังใช้ความหมายคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ของคำกริยาที่มีความหมายแสดงการเข้าร่วมที่ผิดพลาดได้

อนึ่ง จากผลการวิจัยของบทความชิ้นนี้ มีนัยยะสำคัญอีกประการต่อการเรียนการสอนภาษารัสเซียในแง่ของการจำแนกหมวดหมู่ความหมายของคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่เป็นมโนทัศน์ เพื่อสะท้อนความคิดและความหมายของการใช้ภาษา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนภาษารัสเซียระดับ A2-B1 ขึ้นไป ให้ผู้เรียนได้เข้าใจการใช้คำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่

นอกเหนือจากคำกริยาในกลุ่ม ‘คำกริยาเคลื่อนที่’ «глаголы движения» ในฐานะที่เป็นกลุ่มคำกริยาพิเศษและมีโครงสร้างประโยคแตกต่างจากคำกริยาทั่วไป

6. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะ 2 ประการสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการสอนภาษารัสเซียในฐานะภาษาต่างประเทศ (РКИ) ให้แก่ผู้เรียนชาวไทยในระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจัดการเรียนการสอนเรื่องคำกริยาในภาษารัสเซียที่บ่งชี้การเคลื่อนที่แก่ผู้เรียนภาษารัสเซียระดับ A2-B1 สามารถนำองค์ความรู้จากบทความวิจัยนี้มาใช้อธิบายหมวดหมู่ความหมายและการเคลื่อนที่ของคำกริยาในลักษณะต่าง ๆ นอกจากนี้เห็นควรนำการใช้ภาษากับความคิดและความหมายมาอธิบายเชื่อมโยงในทุกระดับสมรรถนะทางภาษา เพื่อให้ผู้เรียนภาษาเกิดความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

2. จากการเก็บรวบรวมความหมายของคำกริยาที่บ่งชี้การเคลื่อนที่จากพจนานุกรมฉบับภาษารัสเซีย พบว่า มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ไว้อย่างครอบคลุมแต่ยังไม่มี ความชัดเจนมากเท่าใด ในแง่ของการนำความหมายไปใช้ในการสื่อสารและการตีความ ดังนั้นการศึกษาตัวอย่างข้อมูลรูปภาษาประกอบการเรียนรู้ความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อความคิดของผู้ใช้ภาษาจึงสำคัญอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- Evans, V. & Green, M. (2006). *Cognitive Linguistics: An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphor We live by*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1999). *Philosophy in the Flesh: The embodied mind and its challenge to Western thought*. New York: Basic Books.
- Langacker, R. (1987). *Foundations of Cognitive Grammar, volume I: Theoretical prerequisites*. Stanford CA: Stanford University Press.
- Langacker, R. (1991). *Foundations of Cognitive Grammar. Descriptive application*. Stanford CA: Stanford University Press.
- Langacker, R. (1999). *Grammar and Conceptualization*. New York: Mouton de Gruyter.
- Miller, G & Johnson-Laird, P. (1976). *Language and Perception*. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press.
- Talmy, L. (2000a). *Toward a Cognitive Semantics volume I: Concept structuring systems*. Cambridge: MIT Press.
- Talmy, L. (2000b). *Toward a Cognitive Semantics volume II: Typology and process in concept structuring*. Cambridge: MIT Press.
- Бабенко, Л. Г. (1999). *Толковый словарь русских глаголов. Идеографическое описание. Английские эквиваленты. Синонимы. Антонимы.* (ред.) Москва: АСТ-ПРЕСС.
- Всеволодова, М.В. (2000). *Теория функционально-коммуникативного синтаксиса*. Москва: МГУ.
- Всеволодова, М.В. & Владимирский, Е. В. (2019). *Способы выражения пространственных отношений в современном русском языке*. Изд. стереотип. Москва: Книжный дом «ЛИБРОКОМ».

- Кошелев, А.Д. (2017). *Очерки эволюционно-синтетической теории языка*. Москва: Издательский дом ЯСК.
- Кубрякова, Е.С. (1994). *Начальные этапы становления когнитивизма: лингвистика - психология - когнитивная наука*. Вопросы языкознания. No.4. Лебедева, М.Н. (2006). *Словарь-справочник синтаксической сочетаемости глаголов: глагольное управление и другие связи глагола (2500 лексических единиц)*. 3-е изд. Москва: Русский язык.
- Лебедева, М.Н. (2006). *Словарь-справочник синтаксической сочетаемости глаголов: глагольное управление и другие связи глагола (2500 лексических единиц)*. 3-е изд. Москва: Русский язык.
- Майсак, Т.А. (2005). *Типология грамматикализации конструкций с глаголами движения и глаголами позиции*. Москва: Языки славянской культуры.
- Ожегов, С.И. & Шведова, Н. Ю. (1999). *Толковый словарь русского языка*. Москва: Азбуковник.
- Ожегов, С.И. & Шведова, Н.Ю. (2010). *Толковый словарь русского языка*. Москва: ООО «А ТЕМП».
- Скребцова, Т.Г. (2018). *Когнитивная лингвистика: классические теории, новые походы*. Москва: Издательский Дом.
- Национальный корпус. (2016). *Национальный корпус русского языка*. Дата доступа января, 2021, режим доступа <http://www.ruscorpora.ru>.
- Национальный корпус. (2017). *Национальный корпус русского языка*. Дата доступа января, 2021, режим доступа <http://www.ruscorpora.ru>.

Национальный корпус. (2018). *Национальный корпус русского языка*. Дата
доступа января, 2021, режим доступа <http://www.ruscorpora.ru>.

Национальный корпус. (2019). *Национальный корпус русского языка*. Дата
доступа января, 2021, режим доступа <http://www.ruscorpora.ru>.

Национальный корпус. (2020). *Национальный корпус русского языка*. Дата
доступа января, 2021, режим доступа <http://www.ruscorpora.ru>.